

УДК 353:332.135

DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8801/2019-6.18>

Кузьминчук Н.В.

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва,
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ДЛЯ РЕГУЛЮВАННЯ ДИСПРОПОРЦІЙ РЕГІОНІВ В УКРАЇНІ

У статті розглянуто проблему диспропорцій як суттєву характеристику соціально-економічного розвитку регіонів України, що несе загрози рівномірності економічного простору в країні, його єдності і консолідованості, вказано на відсутність чіткого законодавчого забезпечення регулювання диспропорцій у документах стратегічного характеру. Негативні прояви диспропорцій обумовлюють потребу у заходах державної політики задля протидії розростанню диспропорцій і забезпечення її використання як чинника стабілізації розвитку регіонів, що зумовлює актуальність дослідження. Проаналізовано нормативно-правову базу регулювання диспропорцій регіонального розвитку в Україні; окреслено напрями впливу на диспропорційність – розкриття внутрішнього потенціалу розвитку регіону та узгодження цього процесу з інструментами стимулювання регіональної економіки. Запропоновано використовувати системно-діяльнісний підхід до комплексу регулювання диспропорцій. Результати дослідження доцільно використовувати місцевими органами виконавчої влади при розробці стратегій та програм розвитку регіону.

Ключові слова: диспропорції, державне регулювання регіонального розвитку, стратегія розвитку регіону, внутрішній потенціал розвитку регіону, соціально-економічний розвиток регіону.

МЕТОДИЧЕСКИЙ ИНСТРУМЕНТАРИЙ ДЛЯ РЕГУЛИРОВАНИЯ ДИСПРОПОРЦИЙ РЕГИОНОВ В УКРАИНЕ

Кузьминчук Н.В.

В статье рассмотрена проблема диспропорций как существенная характеристика социально-экономического развития регионов Украины, несущая угрозы равномерности экономического пространства в стране, его единству и консолидации, указано на отсутствие четкого законодательного обеспечения вопроса регулирования диспропорций в документах стратегического характера. Негативные проявления диспропорций обуславливают потребность в инструментах государственной политики для противодействия разрастанию диспропорций и обеспечения ее использования как фактора стабилизации развития регионов, что обуславливает актуальность исследования. В исследовании очерчены направления воздействия на диспропорции – раскрытие внутреннего потенциала развития региона и согласование этого процесса с инструментами стимулирования региональной экономики. Предложено использовать системно-деятельностный подход к комплексу регулирования диспропорций. Результаты исследования целесообразно использовать местными органами исполнительной власти при разработке стратегий и программ развития региона.

Ключевые слова: диспропорции, государственное регулирование регионального развития, стратегия развития региона, внутренний потенциал развития региона, социально-экономическое развитие региона.

METHODICAL TOOLBOX FOR REGIONAL DISPROPORTIONS REGULATION IN UKRAINE

Kuzmynchuk Nataliia

The article deals with the problem of disproportions of Ukrainian regions as a significant characteristic of socio-economic development threatening the uniformity of country's economics as well as its consolidation. Disproportions causes the following problems: unequal conditions for employment, wages, outflow of resources from some regions and their excessive accumulation in other regions, decrease of investment attractiveness for certain territories and decline of their socio-economic development. The negative features of disproportions determine the need for public (state) policy aimed at counteracting widening of disproportions and ensure its use as a factor for regional development stabilization. Basing on analysis of legislative framework for regional development, the lack of clear and unambiguous legal norms for disproportions regulation in the documents defining the strategy of regional development is shown. The purpose of the study is to develop tools for regulating of regional development disproportions in Ukraine on the basis of a systematic methodic approach. The study outlines the directions of influence on disproportions – disclosing the internal potential for region development and agreed it with the instruments stimulating the regional economy. Also, it agrees the instruments contributing to the disclosure of regions' internal potential with the instruments of economic support of the territories in the strategic documents of development at the regional level. Intensification of the internal potential of regional economic development is facilitated by new

industries or re-profile of existing ones, providing conditions for employment, construction of transport infrastructure, and use of natural resources. Such instruments should be consistent with the instruments of territorial support: production subsidies, preferential credits, reduced tax rates and accelerated amortization rates. The clear coordination of these instruments should be designated out in the regional development strategies as measures. The basis for the development of above measures was proposed as a system-active approach to construct a complex for disproportions' regulation. Results of the study should be used by local authorities in developing strategies and programs for regional development.

Keywords: *disproportions, public (state) regulation of regional development, strategy for regional development, internal potential of regional development, socio-economic development of a region.*

Постановка проблеми. Диспропорції розвитку економіки регіонів в Україні є їх провідною характеристикою упродовж тривалого часу. Вони зумовлені нерівномірністю природно-ресурсного, трудового, виробничого потенціалу, загальною нерівномірністю розміщення продуктивних сил. Нерівномірність є водночас і проблемою регіонального розвитку, оскільки її зростання у міжрегіональному та внутрішньому регіональному вимірі призводить до виникнення різних проблем, як-от: неоднакові умови працевлаштування, оплати праці, перетікання ресурсів в інші регіони та їх надмірне накопичення в окремих регіонах, зниження інвестиційної привабливості територій, занепад соціально-економічного розвитку територій, поява нових депресивних територій. Негативність явища диспропорційності зумовлює необхідність розробки заходів державної політики, що спроможності певним чином тримати масштаби диспропорцій у регульованих рамках з метою протидії їх розростанню, а за оптимальних умов – забезпечувати використання диспропорцій як чинника стабілізації розвитку регіонів. Потреба у державному регулюванні диспропорцій зумовлює актуальність даного дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання диспропорцій регіонального розвитку та вивчення загроз, які вони складають для стабільного розвитку економіки всієї країни і добробуту громадян, завжди перебувало на вістрі досліджень науковців та практиків України та інших країні і широко представлене у роботах вітчизняних та зарубіжних науковців, таких як: Бутко М.П., Хомик О.Д. [1], Дубницький В.І., Федулова С.О. [2], Гур'янова Л.С. [3], Загорський В.С. [4], Клебанова Т.С. [5], Мартін Р. [6], Пухир С.Т. [7], Сімків Л.Є. [8], Сторонянська І.З. [9], Устименко І.А., Джаблайлов Р.А. [10], Чаговець Л.А. [11]. Слід відмітити деяку дискретність досліджень, їх спрямованість на характеристики окремих проявів диспропорційності. Водночас остеронь залишаються питання формування інструментів регулювання диспропорцій та їх включення до нормативно-правових документів з регіонального розвитку. Дане дослідження присвячене створенню методичної бази для регулювання диспропорцій на основі окремого теоретичного підходу.

Формулювання цілей статті. Метою даного дослідження є вироблення інструментів регулювання диспропорцій регіонального розвитку в Україні на основі системного теоретичного підходу. Досягнення мети базується на виконанні таких завдань: проаналізувати нормативно-правову базу регулювання диспропорцій регіонального розвитку в Україні; окреслити напрями, за якими має відбутися регулювання диспропорцій; сформулювати та розкрити сутність підходу, на якому будується система регулювання диспропорцій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відсутність цілісної системи регулювання диспропорцій регіонального розвитку є частиною іншої, ширшої проблеми – недосконалості системи регулювання регіонального розвитку тривалий час в Україні та відсутності чіткої означеності суб'єкта регулювання – центрального органу виконавчої влади, відповідального за питання територіального, регіонального розвитку. До того ж, слабкість державних інститутів загалом призвела до ще більшої розбалансованості системи регулювання регіонального розвитку. Аналіз теоретичних аспектів державного регулювання розвитку регіонів показує, що відсутність системності державної діяльності в економічній сфері стала однією з важливих причин стримування комплексного розвитку та стабільності в регіонах, ускладнення умов для зміцнення позицій держави в міжнародному економічному співробітництві, повільного здійснення ринкових перетворень на місцях, виникнення та загострення соціальних, економічних, екологічних та інших проблем. Внаслідок цього зростає необхідність формування системи державного регулювання розвитку регіону, яка була б орієнтована на підвищення економічних та соціальних стандартів життя та загальний економічний добробут.

З огляду на економічне зміцнення територіальних громад, що відбувається нині під час реформи територіальної організації влади та місцевого самоврядування на засадах децентралізації, збільшується необхідність в ефективному використанні наявного ресурсу розвитку громад, а також і регіонів. Для розкриття внутрішнього потенціалу регіону необхідним є розвиток системного уявлення про ресурси та можливості, які є в певному регіоні і які безпосередньо впливають як на рівень його життєзабезпечення, так і на розвиток регіону. Внаслідок цього виникає необхідність не лише поглиблення рівня адаптації наявних теоретичних положень до реалій економіки, а й розробки рекомендацій щодо концепції удосконалення системи державного регулювання розвитку регіонів в Україні.

Державне регулювання розвитку регіону є дуальним процесом, тобто використовуються як внутрішні механізми регулювання регіональної суспільної системи (соціальні регулятори, традиції народу тощо), так і механізми державного регулювання, які віддзеркалюють діяльність державних органів управління з використання методів та інструментів, спрямованих на забезпечення розвитку територіальної суспільної системи за заданою траєкторією чи у напрямку стратегічної мети. Державне регулювання розвитку регіону повинне враховувати факт існування міждержавного і внутрішньодержавного обміну. У регіонах має бути створено комплекс умов для життєдіяльності населення, забезпечене відтворення трудового потенціалу, мають досягатися оптимальні пропорції між секторами і галузями економіки.

Відповідно, однією з цілей державного регулювання є і диспропорції регіонального розвитку. Із метою забезпечення якісних перетворень при здійсненні впливу на соціально-економічні показники розвитку регіонів варто говорити про регулювання диспропорцій, у тому числі через норми законодавства.

Питання «регулювання диспропорцій» чітко не означене у нормативно-правових актах, натомість розглядаються питання впливу на диспропорції та врегульовуються інструменти їх зменшення, особливо критичних проявів явища диспропорційності у сферах соціального захисту і соціального забезпечення.

Питання щодо унормування впливу на регулювання диспропорцій детально проаналізовано у роботі [12]. Основу державного регулювання розвитку регіонів нині формує Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року (2014 р.), у якій значна роль приділяється диспропорціям регіонального розвитку. Зазначаючи важливість регулювання диспропорцій, вказано, що «Кабінет Міністрів України підтримує принципові позиції підходу ЄС до реалізації регіональної політики, які базуються на поєднанні політики щодо підвищення рівня конкурентоспроможності територій та політики, спрямованої на недопущення зростання регіональних диспропорцій...». У такий спосіб підтверджено необхідність продовження застосування управлінського впливу щодо диспропорцій.

Варто відмітити, що попередня стратегія – Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2015 року (2006 р.) – більше уваги приділяла питанням диспропорцій регіонального розвитку та необхідності їх регулювання. Вже в преамбулі зазначалось: «Нерівномірність регіонального розвитку і рівня життя населення створює передумови для соціальної напруги в суспільстві, загрожує територіальній цілісності країни, стримує динаміку соціально-економічних показників, уповільнює ринкові перетворення та знижує їх ефективність. У зв'язку з цим державна регіональна політика повинна бути спрямована на створення умов для підвищення конкурентоспроможності регіонів як основи їх динамічного розвитку та усунення значних міжрегіональних диспропорцій».

Нині триває розробка Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2027 року, у якій, передбачається, питання регулювання диспропорцій будуть належним чином означені і унормовані.

У Законі України «Про засади державної регіональної політики» (2015 р.) унормовано, що «метою державної регіональної політики є створення умов для динамічного, збалансованого розвитку України та її регіонів...», а серед пріоритетів державної регіональної політики – «зменшення територіальної диференціації за індексом регіонального людського розвитку». Тим самим ще раз підкреслено важливість зменшення диспропорцій соціального розвитку.

Питання регулювання диспропорцій унормоване і в Бюджетному кодексі України та Податковому кодексі України: регулювання диспропорцій пропонується здійснюється за рахунок перерозподілу доходних джерел на користь бюджетів громад та передання до категорії місцевих податків і зборів фіскально значимих доходних джерел.

Від ступеня оптимальності співвідношень між фінансово-бюджетними інструментами системи зале-

жить рівень збалансованості державного регулювання й ефективність його впливу на динаміку соціально-економічного розвитку країни, зокрема регіонів. Тому вимагає уваги дослідження диспропорцій розвитку регіонів за допомогою фінансово-бюджетних інструментів. Однак підхід, згідно якого проводиться фінансування депресивних територій, як джерела розростання диспропорцій, на основі збільшення для них дотацій, не може бути винятковим і єдиним. Для успішної реалізації політики регулювання диспропорцій доцільно застосовувати регулювання вихідних умов регіонів, що означає вплив на ефективне використання внутрішнього потенціалу розвитку регіонів.

Визнанням необхідності регулювання регіональної соціально-економічної диспропорційності, особливо у соціальній сфері, можна пояснити увагу до питань активізації внутрішнього потенціалу розвитку регіонів (зокрема, за рахунок прямих методів регулювання) у нормативно-правових актах. У Концепції державної регіональної політики (2001) одним із принципів державної регіональної політики визначено «поетапне зменшення рівня територіальної диференціації економічного розвитку регіонів та соціального забезпечення громадян». Удосконалення державного регулювання розвитку регіонів у вказаній Концепції передбачає здійснення системи заходів із розбудови інфраструктури регіонального розвитку, стимулювання розвитку регіонів чи їх частин, у межах яких показники економічного розвитку та соціального забезпечення громадян за критеріями, визначеними законодавством, значно нижчі, ніж відповідні середні показники в державі (депресивні території).

Значно розширився інструментарій впливу на диспропорції внаслідок ухвалення Закону України «Про стимулювання розвитку регіонів» (2005 р.). Питання регулювання диспропорцій подано через призму впливу на депресивні території. За допомогою стимулювання розвитку проектів на депресивних територіях унормовувалася необхідність здійснювати вплив на внутрішній потенціал розвитку регіонів.

Отже, як узагальнено у роботі [12], необхідність регулювання диспропорцій регіонального розвитку опосередковано унормоване у низці нормативно-правових документів щодо питань регіонального розвитку. Звідси, у реалізації політики зменшення критичних показників соціально-економічного розвитку регіонів (особливо – соціального) проявився той факт, що вирівнювання показників соціально-економічного розвитку є основою для порушення складених пропорцій розвитку регіонів, що водночас створює шлях до нової якості регіонального розвитку.

З огляду на зазначену загальність унормування питання регулювання диспропорцій, зростає потреба в більшій чіткості такого унормування. Задля цього доцільно чітко визначити напрямки, за якими буде відбуватися регулювання, і сформувати методичний підхід, на основі якого таке регулювання має здійснюватися.

Одним із напрямків впливу на диспропорційність, як зазначалось вище, є створення умов для розкриття внутрішнього потенціалу розвитку громад та регіонів. Необхідність активізації внутрішнього потенціалу розвитку регіону означає першочергову потребу в усуненні критичних проявів нерівномірності через вплив на депресивність розвитку регіонів. На думку

дослідників [13], розкриття внутрішнього потенціалу територій реалізується через посилення внутрішньої мотивації економічного зростання та подолання утриманських настроїв регіонів стосовно держави, подолання неефективності субвенційних і дотаційних механізмів фінансування розвитку регіонів та підтримки депресивних територій. Подолання депресивності окремих територій та забезпечення збалансованого розвитку регіонів має базуватись на засадах:

- пріоритетом у застосуванні механізмів стимулювання розвитку регіонів має бути необхідність зміцнення економічної цілісності держави, розширення партнерських відносин між регіонами;

- головні зусилля держави повинні спрямовуватись на створення рамкових умов для того, щоб регіони власними силами могли проводити необхідні структурні зміни. Відтак потрібно неухильно зміщувати акценти від прямого бюджетного фінансування до опосередкованих інструментів стимулювання регіонального розвитку;

- питання надання цілеспрямованого державного сприяння повинно розглядатися лише в тих регіонах, які не здатні самостійно вирішити проблеми структурної адаптації [13].

Через активізацію внутрішніх джерел зростання та використання наявних ресурсів має розкриватися потенціал розвитку економіки та відбутися започаткування тенденцій до зростання. Необхідно використовувати внутрішній потенціал розвитку регіонів задля активізації ними структурних перетворень в регіональній економіці. А також доцільно застосовувати інструменти цілеспрямованої протидії появі нових депресивних територій та сприяти подоланню депресивності територій.

Наступний напрямок, за яким має відбуватися регулювання диспропорцій – це узгодження інструментів, що сприяють розкриттю внутрішнього потенціалу регіонів, із інструментами економічної підтримки територій у стратегічних документах регіонального рівня. Активізації внутрішнього потенціалу економічного розвитку регіону сприяє: створення нових виробництв або перепрофілювання діючих, створення умов для зайнятості, розбудова транспортної інфраструктури, використання природних ресурсів. Такі інструменти мають бути узгоджені з інструментами підтримки територій: дотаціями на виробництво, пільговими кредитами, зниженими ставками податків та нормами прискореної амортизації. Вказані чіткі узгодження у формі проектів мають бути прописані у стратегіях розвитку регіону як заходи, що сприяють соціально-економічному розвитку регіонів.

Відповідно, задля формування цілісної системи регулювання диспропорцій доцільно сформулювати методологічний підхід, що базувався б на процесі діяльності і усував би власні статичні характеристики. Процес державного регулювання розвитку регіону для регулювання регіональних диспропорцій необхідно доповнити логічними зв'язками між базовими категоріями і спеціальними поняттями. На основі визначення його закономірностей, тенденцій і складових значно розширюються основи науково-методичного забезпечення формування органами влади концепцій, стратегій та програм соціально-економічного розвитку країни і регіонів.

Існуючі методологічні підходи не слід покладати в основу державного регулювання регіональної диспропорційності, і для дослідження цих питань необхідне використання окремих складових цих підходів, які у сукупності формують способи та інструментарій регулювання диспропорцій. У зв'язку з цим автором було запропоновано використовувати системно-діяльнісний підхід [14] при обґрунтуванні використання інструментів у державному регулюванні розвитку регіонів. Відповідно до нього як система розглядається процес взаємодії суб'єкта з об'єктом, процес діяльності. На відміну від традиційного підходу до представлення об'єкта дослідження в природничих науках, при системно-діяльнісному підході як об'єкт дослідження розглядається не сам суб'єкт діяльності, який лише реагує на вплив середовища, а ситуація діяльності, що охоплює суб'єкт і середовище діяльності, а також відносини й зв'язки між ними, що дозволяють суб'єкту активно впливати на середовище, змінюючи характер надходжень впливу. Оскільки явище диспропорційності є динамічним, змінним, то до його регулювання можливо застосовувати цей підхід.

Система заходів державного регулювання розвитку регіону як соціально-економічної системи, сформована на основі застосування системно-діяльнісного підходу, дозволить підвищувати ефективність державного регулювання в умовах нестійкості, нерівноваги й деформованої самоорганізованості регіональних економік. Тим самим отримуватиметься синергетичний ефект при забезпеченні параметрів взаємоузгодженого розвитку складових економіки регіону. Ефективно функціонуюча економіка регіону дозволяє покращити показники соціально-економічного розвитку у міжрегіональних порівняннях, через це відбувається регулювання диспропорційності показників розвитку.

Висновки з проведеного дослідження. Механізм державного регулювання розвитку регіону повинен забезпечувати оптимальні співвідношення між складовими соціально-економічної сфери регіону. Для мети дослідження – регулювання диспропорцій – було запропоновано використання системно-діяльнісного підходу з елементами стратегічного менеджменту до удосконалення нормативно-правового поля регулювання регіонального розвитку, у тому числі диспропорцій соціально-економічного розвитку регіону. Напрямами регулювання диспропорцій визначено: створення умов для розкриття внутрішнього потенціалу регіонів, узгодження інструментів такого розкриття із зовнішніми стимулюючими інструментами, унормування цих процесів у стратегіях регіонального рівня. Методичний інструментарій формування системи регулювання диспропорцій регіонального розвитку поєднує нові методи, механізми та інструменти регулювання, реалізується через врахування структурно-функціональних особливостей і зміну технологій організації державного регулювання на всіх рівнях його ієрархічної системи та надає можливість підвищити ефективність державного регулювання розвитку регіонів. Подальші дослідження мають бути спрямовані на вироблення конкретних пропозицій щодо розкриття внутрішнього потенціалу регіональних економік для покращення показників соціально-економічного розвитку регіонів та усунення критичних показників диспропорцій.

1. Бутко М.П., Хомик О.Д. Методологічні засади формування сучасної парадигми політики регіонального розвитку. *Регіональна економіка*. 2014. № 2. С. 7–16.
2. Дубницький В.І., Федулова С.О. Передумови трансформаційних процесів у регіонах України. *Регіональна економіка*. 2016. № 2(80). С. 34–43.
3. Гурьянова Л.С., Прокопович С.В. Модели оценки влияния межрегионального взаимодействия на процессы конвергенции развития территорий. *Бизнес-Информ*. 2013. № 1. С. 62–68.
4. Загорський В. С. Державне управління в системі формування і реалізації регіональної політики в сучасних умовах. *Регіональна економіка*. 2016. № 3(81). С. 19–25.
5. Клебанова Т.С., Трунова Т.Н. Дифференциация регионов Украины по уровню социально-экономического развития. *Економіка розвитку*. 2009. № 1. С. 5–8.
6. Martin, R. (2015) *Rebalancing the Spatial Economy: the Challenge for Regional Theory*. Territory, Politics, Governance, vol. 3(3), pp. 235–272. doi: <http://dx.doi.org/10.1080/21622671.2015.1064825>
7. Пухир С. Т. Сучасні підходи у формуванні та реалізації державної політики регіонального розвитку. *Регіональна економіка*. 2016. № 3(81). С. 26–33.
8. Сімків Л.Є. Диспропорції економічного зростання в регіонах України. *Регіональна економіка*. 2015. № 2. С. 30–36.
9. Сторонянська І.З. Оцінка асиметрії соціально-економічного розвитку регіонів України та обґрунтування пріоритетів державної регіональної політики. *Регіональна економіка*. 2006. № 4. С. 101–111.
10. Устименко І.А., Джабраїлов Р.А. Правове забезпечення впровадження засад регіоналізації у сферу державного управління. *Регіональна економіка*. 2014. № 4. С. 24–30.
11. Чаговец Л.А., Никифорова О.В. Оценка дифференциации социально-экономической активности региональных зон. *Бизнес информ*. 2011. № 6. С. 31–34.
12. Шевченко О.В. Стратегічне регулювання регіональних диспропорцій та методика оцінки його ефективності. *Економічний вісник університету. Збірник наукових праць учених та аспірантів. За ред. Боголіб Т.М. ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»*. 2017. Вип. 33/1. С. 248–257.
13. Біла С.О., Шевченко О.В., Жук В.І. Економічні інструменти впливу держави на розвиток регіонів / Україна в 2010 р.: щорічні оцінки суспільно-політичного та соціально-економічного розвитку: монографія / за заг. ред. А.В. Єрмолаєва. Київ : НІСД, 2010. Розділ 4.3. С. 260–269.
14. Кузьминчук Н. В. Забезпечення фінансово-бюджетного регулювання розвитку регіонів: підходи, методи, напрямки реалізації : [монографія]. Львів : Інститут регіональних досліджень НАН України, 2012. С. 123–155.
1. Butko, M.P., Khomyk O.D. (2014) *Metodolohichni zasady formuvannia suchasnoi paradyhmy polityky rehionalnoho rozvytku* [Methodological bases for the formation of contemporary paradigm of regional development policy]. *Regional Economy*, vol. 2, pp. 7–16.
2. Dubnyts'kii, V.I., Fedulova, S.O. (2016) *Peredumovy transformatsiinykh protsesiv u rehionakh Ukrainy* [Background of transformational processes in regions of Ukraine]. *Regional Economy*, vol. 2(80), pp. 34–43.
3. Gur'yanova, L.S. (2013) *Modeli otsenki vliyaniya mezhregional'nogo vzaimodeystviya na protsessy konvergentsii razvitiya territoriy* [Models for the estimation of interregional interaction influence on convergence processes of territories development]. *Business Inform*, vol. 1, pp. 62–68.
4. Zagors'kyi, V.S. (2016) *Derzhavne upravlinnia v systemi formuvannia i realizatsii rehionalnoi polityky v suchasnykh umovakh* [Public administration in the system formation and realization of regional policy today]. *Regional Economy*, vol. 3(81), pp. 19–25.
5. Klebanova, T.S. (2009) *Differentsiatsiya regionov Ukrainy po urovnyu sotsial'no-ekonomicheskogo razvitiya* [Differentiation of regions in Ukraine based on levels of socio-economic development]. *Economy of Development*, vol. 1, pp. 5–8.
6. Martin, R. (2015) *Rebalancing the Spatial Economy: the Challenge for Regional Theory*. Territory, Politics, Governance, vol. 3(3), pp. 235–272. doi: <http://dx.doi.org/10.1080/21622671.2015.1064825>
7. Pukhyr, S.T. (2016) *Suchasni pidkhody u formuvanni ta realizatsii derzhavnoi polityky rehionalnoho rozvytku* [Modern approaches in formation and realization of the public policy of regional development]. *Regional Economy*, vol. 3(81), pp. 26–33.
8. Simkiv, L.Ie. (2015) *Dysproportsii ekonomichnoho zrostantia v rehionakh Ukrainy* [Disparities of economic growth in regions of Ukraine]. *Regional Economy*, vol. 2, pp. 30–36.
9. Storonyans'ka, I.Z. (2006) *Otsinka asymetrii sotsialno-ekonomichnoho rozvytku rehioniv Ukrainy ta obgruntuvannia priorytetiv derzhavnoi rehionalnoi polityky* [Estimation of the asymmetry of socio-economic regional development in Ukraine and reasoning of priorities of the state regional policy]. *Regional Economy*, vol. 4, pp. 101–111.
10. Ustymenko, I.A., Dzhabrailov, R.A. (2014) *Pravove zabezpechennia vprovadzhennia zasad rehionalizatsii u sferi derzhavnoho upravlinnia* [Legislative support for the implementation of the principles of regionalization in public administration]. *Regional Economy*, vol. 4, pp. 24–30.
11. Chagovets, L.A., Nikiforova, O.V. (2011) *Otsenka differentsiatsii sotsial'no-ekonomicheskoy aktivnosti regional'nykh zon* [Estimation of differentiation of socio-economic activity of regional zones]. *Business Inform*, vol. 6, pp. 31–34.
12. Shevchenko, O.V. (2017) *Stratehichne rehuliuвання rehionalnykh dysproportsii ta metodyka otsinky yoho efektyvnosti* [Strategic regulation of regional disparities and the method of its effectiveness estimation]. *Economic review of the University, Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University*, vol. 33/1, pp. 248–257.

13. Bila, S.O., Shevchenko, O.V., Zhuk, V.I. (2010) *Ekonomichni instrumenty vplyvu derzhavy na rozvytok rehioniv* [Economic instrument of the state impact on regional development]. *Ukraina v 2010 r.: shchorichni otsinky suspilno-politychnoho ta sotsialno-ekonomichnoho rozvytku* [Ukraine in 2010: annual estimations of the socio-political and socio-economic development]. Kyiv: NISS, pp. 260–269.

14. Kuzmynchyk, N.V. (2012) *Zabezpechennia finansovo-biudzhethnoho rehuliuвання rozvytku rehioniv* [Maintenance of financial and budgetary regulation of regional development]. Lviv: State Institution «Institute of Regional Research named after M.I. Dolishniy of the NAS of Ukraine», pp. 123–155.

E-mail: kuzmynchuknataliia@gmail.com